

ARTHUR VAN AMERONGEN & REGGIE SMITH

Dé wijngids voor de Algarve & de Alentejo

Ezo Wolf

© 2021 Arthur van Amerongen & Reggie Smith
© 2021 Ezo Wolf Uitgevers, Sint Pancras

Coverbeeld: Meinke Flesseman
Vormgeving: Otto Wollring

ISBN: 9789083144306 / NUR: 447

Enkele stukken hebben in de Volkskrant of in HP/De Tijd gestaan.
Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt op welke
wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

ezowolf.nl

*Dá-me mais vinho, porque a vida é nada.
Geef me nog wat wijn, want het leven is niets.*

Fernando Pessoa

INHOUD

VOORWOORD

Harold Hamersma 8

INLEIDING

In vino veritas Arthur van Amrongen 12

ALGARVE

De wonderbaarlijke wederopstanding van de Algarviaanse wijn 18

Reggie's liefdesverklaring aan Portugal 23

Adega do Cantor: borrelen bij Sir Cliff 25

Kippie kippie, piri-piri 32

Quinta dos Vales: de Beierse wijnbankier 34

Quinta de Penina: de Rico Verhoeven van de Algarve 39

Quinta de Mata Mouros: wijn van de Morenmoordenaar 42

Cabrita Quinta da Vinha: vloeibare geitjes 46

De lucht van Olhão: gasten en blikjes vis blijven altijd fris 50

De hoerenhoofdstad van Portugal 54

Sterrensommelier Miguel Martins 55

Quinta do Francês: patholoog-anatoom in de wijn 58

Quinta do Barranco Longo: de rebel van de Algarve 62

Natuurlijk Jaap van Mokum 64

Rob Hoogland: Mister Golf 70

Jan Heemskerk: Golfen met blauw bloed 76

Jan Heemskerk: Je hoeft haar niet te wurgen 78

Paxá: Leven als als een pasja in de Algarve 80

Rudolf Pierik, de wijnprofessor van Nederland 83

Medronho: de godendrank van de Algarve en de Alentejo 87

ALENTEJO

- De Alentejo: het Toscane en Californië van Portugal 98
- Howard's Folly: een subliem Engels gekkigheidje 102
- Quinta da Cabeças do Reguengo: ballet met duiven 107
- Adega Cooperativa de Vidigueira: de boezem van Gina Lollobrigida 111
- Herdade do Rocim: een goddelijke lunch met amforawijn 114
- Quinta da Confeiteira: gebottelde Spaanse furie 118
- Fita Preta: de Ronaldo van de Portugese wijn 122
- Hollandse gezelligheid in de Alentejo: eten bij Marissa in Alandroal 125
- Lima Mayer: een vorstelijke quinta 129
- Folha de Meio: een vrolijke proeverij in het klooster 133
- Sterrenkok Michel van der Kroft: een halve Portugees 135
- Het wijnhuis dat we nooit vonden: Herdade Amoreira da Cima 140
- Herdade do Portocarro: misschien wel de beste wijn ooit gemaakt 142
- Alles wat u altijd wilde weten over kurk maar nooit durfde te vragen 145
- Geen cent teveel hoor: onze tips voor supermarktwijnen 153
- Santa Vitória: waar meneer zich uit en mevrouw zich thuis voelt 156
- Adega de Borba: de koning van de coöperaties 158
- Herdade do Esporão: uit de kunst! 162
- Adega da Figueirinha: het gouden huwelijk tussen wijn en olijfolie 165
- Herdade do Vau: een verborgen paradijs 168
- Adega Piteira: wijn in het decor van een western 170
- Honrado Talhas: de koning van de amfora's 175
- Talha-wijn: een weergaloze wijn 178
- Quinta do Quetzal: Nederlandse chique 183
- Quinta do Zambujeiro: de geur van wilde olijven 186
- Herdade do Freixo: daar lusten wij wel pap van 190
- De robuuste Vikingwijnen van Vicentino 193
- Reggie's Best Bewaarde geheimen 196
- Winnaars, wijnen en weetjes 198
- Terminologie / Woordenlijst 212
- Foto colofon / Dankwoord 216

VOORWOORD

HAROLD HAMERSMA

Laat die Van Amerongen in die stukkie in HP/De Tijd en de Volkskrant maar beweren dat hij de Ongekroonde Koning van Portugal is. Maar ik was er veel eerder. Al halverwege de jaren zeventig stuurde ik met mijn vriend Klaas in een lichtblauwe Simca Chrysler met vinytop door wat wij 'het laatste ontwikkelingsland van Europa' noemden. De opwinding die de Anjerrevolutie had teweeggebracht, was maar net verwelkt.

Op de aangeharkte wijngaarden in Bordeaux, waar wij gratis proeverijen en flessen aftroggelden door ons voor te stellen als 'journalist et photographe Hollandais' waren wij, nota bene teenagers, even uitgekeken. Verder, naar het zuiden. We zagen de hutten van de sloppenwijken rondom Lissabon, als witte puisten tegen de bergwand. Het medelijden dat we voelden voor de kip die voor onze ogen geslacht werd, toen we in een restaurantje langs de kant van een snelweg, eindigend in het niets, de prato do dia, de dagschotel, bestelden. De noeste, woeste, ongepoetste rode wijn, vol bitters, rafelranden en zuren die zonder plichtplegingen op het plakkerige plastic tafelkleed tussen ons in werd gezet in een karaf die van pantserglas moet zijn geweest. Amália Rodrigues die op de achtergrond haar fado fluisterde, de couleur locale verder inkleurend.

Ik heb altijd een zwak gehouden voor Portugal, ooit toch de wat morsige buurman van Spanje. De tuin onverzorgd. Het hemd uit de broek. Dirk uit Van Kooten en De Bie. De goede reputatie van port werd overschaduwde door Mateus rosé die als 's werelds bestverkochte rosé een laakbare ambassadeursrol vervulde. Portugals vinologische vlaggenschip stuurde door een zee van bulkrosé, de schuimkoppen ontstaan door ingespoten koolzuur. De pijn aan de tanden veroorzaakt door zijn platte zoetzuur. De pijn aan de ogen door de Duitse Bocksbeutel waarin Mateus zijn wijnevangelie verkondigde.

Graag had ik Portugal al eerder willen helpen met het onder de aandacht brengen van hun wijnen waarvan de kwaliteit stapje voor stapje beter werd. Dan had ik ze misschien ook kunnen behoeden voor het missen van kansen voor open doel. Zo werden er tijdens een bezoek van een handelsdelegatie aan China - waar de Portugese president zich vergezeld wist door de beste wijnmakers van zijn land - bij het diner Chileense wijnen geschonken. En kregen in Londen de gasten bij de opening van het Serpentine Pavilion, dat door twee Portugese architecten is ontworpen, Argentijnse wijn geserveerd. Jammer natuurlijk, want dat waren weliswaar kleine, maar toch ook prachtige podia om aan de wereld kenbaar te maken dat er sprake is van een heuse tafelwijn-revolutie, zij het dat deze fluisterend en op kousenvoeten plaatsgreep. Typisch Portugees. Geen haast.

Maar inmiddels is het vertrouwen in eigen kunnen daar. De uitnodigingen om het wijnland Portugal te bezoeken zijn legio. Ervaar ons veelzijdige terroir. Bezoek onze nieuwe universitaire wijnbouw –en oenologieopleidingen die vooral de laatste tien jaar zo'n enorme vlucht hebben genomen! In een land dat meer hectaren wijngaarden heeft dan Australië, een hoger percentage van het ak-

kerland met druivenstokken beplant weet dan Frankrijk en wat hoeveelheid autochtone druivenrassen betreft alleen overtroffen wordt door Italië.

En juist in die ‘eigen druiven’ schuilt de kracht. Waar het verwijt richting Spanje klinkt dat veel van hun rood moderne, op techniek gemaakte allemansvrienden zijn, vaak uniform van stijl vanwege de dominantie van de tempranillo, koestert Portugal zijn bijna driehonderd verschillende eigen druiven. Die mogelijkheid tot onderscheid op het wereldwijde wijntoneel is aan de ene kant hun kracht, maar aan de andere is dit ook hun achilleshiel.

Want hoe al die druiven aan een breder publiek te presenteren? Weten we net chardonnay en cabernet sauvignon uit elkaar te houden, verschijnen daar antão vaz, alvarinho, touriga nacional en trincadeira ten tonele. En dan ook nog eens uit onbekende streken als Bairrada, Ribatejo, Bucelas, Setúbal en Alentejo. Help!

Maar dan, dan is daar toch Arthur van Amerongen, plots ontbolsterd tot De Ongenaakbare Wijnkeizer van Portugal. In zijn hofhouding weet hij keldermeester Reggie Smith, al meer dan twintig jaar protagonist pur sang van Portugese wijnen. Samen reizend, samen schrijvend, maakten zij deze rough guide, deze inside, dit onmisbare reisboek vol geheimtips.

De hoogste tijd om weer eens richting de Algarve en de Alentejo te gaan. Maar eens even kijken of ik nog ergens een Simca Chrysler op de kop kan tikken.

Harold Hamersma

C

**GOOD WINES,
GOOD
TIMES!**

HERDADE DA
comporta
2017

herdadedacomporta.pt

IN VINO VERITAS

ARTHUR VAN AMERONGEN

Ik ontvang regelmatig post van fans die bijna verwijtend maar vooral smachtend schrijven: wat bent u toch een goudhaantje. U zit daar maar het hele jaar met de voetjes in de zee, glaasje vinho in de knuist, roze flamingo's tellen, beetje dollen met uw hondjes, visje prikken en nog meer vinho, daarna barbecueën met de notabelen en de beau monde van de Algarve met nóg meer vinho en aguardente, en vervolgens glijdt u de zinderende Zuid-Europese nacht in om tot het ochtendgloren de Portugese versie van de horlepiep te dansen om uiteindelijk wakker te worden in de hooiberg naast een besnorde schoonheid.

Ik antwoord dan: dat klopt allemaal als een bus, beste lezer. Maar ach, een enkele reis van Schiphol, Eindhoven of Zestienhoven naar Faro kost 30 eurootjes als u vroegtijdig boekt. U kunt dus net als ik leven als God in Portugal.

Ik ben nu al tien jaar de chroniqueur van de Algarve voor *de Volkskrant* en *HP/de Tijd* en schreef twee boeken over mijn schitterende patrie de coeur: het land waar mijn hart ligt.

Mijn volgende project lag al op de plank toen ik Reggie Smith ontmoette tijdens een van mijn treinreizen door heel Portugal, voor mijn boek *Saudades*. Ik wilde als vervolg op *Saudades* alle rivieren van Portugal gaan beschrijven, van bron tot monding. Dat klinkt niet meteen heel erg opwindend, maar u moet daar *Wein, Weib und Gesang* bijdenken et voilà: een nieuwe pageturner!

Als ik Reggie niet was tegengekomen, was deze wijngids - de eerste in een serie van zes - er zeer waarschijnlijk niet gekomen.

Ik drink al sinds 1974 wijn in grote hoeveelheden maar ik had eerlijk gezegd geen biet verstand van het gegiste druivensap. Uiteraard begon ik in de puberteit met gore slobbers zoals Pleegzuster Bloedwijn, Kellergeister, bessenwijn van de HEMA en hele vieze naar zuurstok, Jamin en Haribo smakende Portu-

gese rosé die het glazuur van mijn melktandjes deed spatten.

Midden jaren zeventig dronk ik met enige walging retsina in Griekenland en zware zooli in Joegoslavië en de rest van de Balkan, maar toen ik begin jaren tachtig verkering kreeg met een prachtig Amsterdamse meisje met een Frans-Joodse moeder, zat ik zes keer per jaar bij haar familieleden die toevallig in de beste wijnstreken van Frankrijk woonden en allemaal verstand hadden van wijn.

De vader van mijn beste vriend destijds had een indrukwekkende wijnkelder en wij kregen regelmatig kistjes met onbetaalbare Franse wijnen die wij, studentjes, achteloos naar binnen klokten in vette glazen.

Ik was inmiddels een fanatieke foodie geworden en al mijn reizen waren culinair van inslag, gecombineerd met wandelen. Niets is zo bevredigend als na een dag wandelen door Umbrië neer te kwakken in een toprestaurant in de bergen. Ik had een enorme bibliotheek met naslagwerken over Italiaanse, Franse en Spaanse wijnen maar die is verloren gegaan door aaneensluitende conflicten in de relationele sfeer. Inmiddels woon ik tien jaar in de Algarve en drink ik Portugese wijn in ontstellend grote hoeveelheden. Natuurlijk kende ik de namen van de grote adegas zoals Borba, Esporão en Quetzal wel, maar ik wist bijvoorbeeld niets van de ruim 300 druivensoorten in Portugal.

Dankzij Reggie, die al 20 jaar Portugese wijnen importeert met zijn bedrijf Maria Gomes, snap ik nu wat er op een gemiddeld etiket op een wijnfles staat. Het proeven gaat me ook heel goed af, alleen het uitspugen wil nog niet vlotten. Ik moest erg wennen aan het wollige Wina Born-achtige wijntaaltje dat Reggie gebruikt in zijn rapportjes in dit boek. Het grappige is dat ik op een gegeven moment tijdens proeverijen gewoon ging mee kletsen en bijvoorbeeld riep: ik proef rubber en benzine!

Iedereen kan vrij associëren qua smaak, dat maakt het wijnproeven interessant. Ik heb honderden documentaires over wijn bekeken en een van de meest curieuze was Somm, een Amerikaanse documentaire uit 2012 over de pogingen van vier kandidaten om te slagen voor het extreem moeilijke Master Sommelier-examen, een test met een van de laagste slagingspercentages ter wereld. Er zijn wereldwijd nog geen 200 Master Sommeliers. Een van die vier gasten riep

op gegeven moment: deze wijn smaakt naar tuinslang. Zijn vrienden werden bijna boos, maar de knaap bleef stoïcijns roepen dat hij tuinslang proefde. Alle vier werden overigens Master Sommelier.

Ik heb krankzinnig veel geleerd van Reggie, die totaal geen snob is. Zijn Amsterdams leent zich ook niet echt voor Wina Born-achtige omschrijvingen maar hij weet wel in een paar kernachtige woorden de essentie van een wijn samen te vatten, of het nou een slobbertje is of een wijn van 250 euro. Ik heb veel boeken geschreven maar dit was verreweg het leukste en dankbaarste om te maken. Reggie en ik hebben om en nabij de 1000 wijnen geproefd, en nog ettelijke goddelijke pikketanussies, en als u goed aan dit boek ruikt, bestaat er een kans dat u lichtelijk beneveld raakt. Ik heb nu al zin in deel twee van onze serie, die over Lissabon en omstreken, Setúbal, Colares, Tejo, Alenquer en de Estremadura gaat. En alles onder het vrolijke motto van Portugals grootste dichter aller tijden: Fernando Pessoa.

Dá-me mais vinho, porque a vida é nada.

Geef me nog wat wijn, want het leven is niets.